

Institutioner och ekonomisk tillväxt

En afrikansk överblick

Namn: Erik Jansson
Handledare: Andreas Bergh
Datum: 2010.05.28

Abstract

Varför är vissa länder rika och varför är andra fattiga, är en vanligt förekommande frågeställning inom utvecklingsekonomin. Jag har i denna uppsats valt att undersöka vilken roll institutioner spelar för att ett land ska kunna tillgodogöra sig ekonomisk tillväxt. Som mått på institutioner har the Heritage Foundation's index över äganderätter använts. Genom att se på ett fyra afrikanska länders respektive index och deras ekonomiska tillväxt efter ländernas självständighet så har jag undersökt om det finns ett samband mellan stabila äganderätter och ekonomisk tillväxt. De utvalda länderna är Angola, Botswana, Namibia och Sydafrika. Tillsammans med detta så har även en litteraturgenomgång av den institutionella teorin med fokus på afrika genomförts för att se på olika förklaringar och även för att ta in alternativa modeller och kritik mot institutioners påverkan på ekonomisk tillväxt. Resultatet blev att Botswanas tillväxt kan ha en förklaring i de stabila äganderätterna som finns i landet, och på samma sätt kan Sydafrikas, relativt till Botswana, svagare tillväxt kan förklaras av brister i landets institutioner. Angola, som hade det lägsta indexet men under 2000-talet haft den högsta tillväxten förklaras av att landet funnit en ny oljekälla och inte av dess institutioner. Namibia har under 2000-talet haft en ökning av tillväxten, trots att deras index kraftigt försämrats, vilket kan förklaras av nyfunna naturtillgångar som har en stor påverkan på landets tillväxt.

Innehåll

Institutioner och ekonomisk tillväxt	1
En afrikansk överblick	1
1. Introduktion	4
1.1 Syfte och Metod	4
1.1.1 Fallstudie	5
1.1.2 Litteraturgenomgång	5
1.2 Avgränsningar	5
1.3 Använda mått	6
2. Teoribildningen	7
2.1 Den institutionella teorin	7
2.2 Den Neoklassiska tillväxtteorin	8
2.3 Teorin om endogen tillväxt	9
3. Litteraturgenomgång	9
3.1 Kritik av den institutionella teorin	13
3.2 Alternativa förklaringar	14
4. Fallstudie	15
4.1 Botswana	15
4.2 Namibia	16
4.3 Sydafrika	18
4.4 Angola	19
4.5 Index för äganderätter	21
5. Diskussion	22
6. Sammanfattning	25
7. Referenser	27

1. Introduktion

Frågan om varför vissa länder är rika och andra är fattiga har varit debatterad och diskuterad under många år. Ur ett ekonomiskt perspektiv så ses ekonomisk tillväxt som ett medel för att höja levnadsstandarden. Det finns många olika förklaringar till vad det är som gör att länders ekonomiska tillväxt skiljer sig så kraftigt åt. Förklaringen är sällan så enkel att det går att förklara olikheter med endast en eller några få variabler. Snarare är det sådant att debatten går ut på vilka variabler som bör medverka i modellen och vilken förklaringsgrad dessa endogena variabler ska tillskrivas och vilka variabler som ska räknas som exogena.

Skillnaderna mellan fattiga och rika länder ökar exponentiellt när de rika länderna har en högre tillväxtfrekvens. Divergenserna mellan fattiga och rika länders BNP per capita ökar år för år, men det är inte bara genom ekonomiska mått vi kan se olikheter, utan tar sig också i uttryck genom sämre sjukvård, lägre utbildningsnivå och kortare livslängd. Det finns många olika teorier och förklaringsmodeller som söker klagörande i vad de viktigaste variablerna är som kan förklara tillväxtskillnaden. Två stora teorierna inom den ekonomiska tillväxten är den neoklassiska teorin och teorin om endogen tillväxt. Dessa kommer jag redogöra för och det kommer ligga till grund för min diskussion och konklusion i slutet av uppsatsen, där jag kommer se på om den institutionella teorin har varit ett bättre val för analys av den ekonomiska utvecklingen på kontinenten.

I denna uppsats vill jag undersöka vad vilken roll institutioner spelar för den ekonomiska utveckling som har utkristalliserats sig på bland några afrikanska länder. Jag har valt att göra en litteraturgenomgång med vikt på artiklar som handlar om Afrika och den institutionella teorin tillsammans med en fallstudie av några utvalda afrikanska länder. Har även valt att ta med några artiklar som dock endast behandlar teorin men som kan appliceras på det afrikanska fallet. I min uppsats kommer jag att göra en fallstudie på fyra utvalda afrikanska länder söder om Sahara för att få klarhet och kunna redogöra vilken roll institutioner kan ha för att ett land ska kunna tillgodogöra sig av det humankapital och de naturtillgångar som de har att tillgå.

1.1 Syfte och Metod

Syftet med uppsatsen är att med utgångspunkt i data från Världsbanken och The Heritage Foundation och the Wall Street Journals Index för äganderätter, undersöka vilken roll institutionella äganderätter har för att några utvalda länder i södra Afrika ska kunna

tillgodogöra sig ekonomisk tillväxt. Min problemställning är följande: *Kan den institutionella teorin förklara tillväxt bland de utvalda Afrikanska länderna? - och vad finns det för alternativa förklaringar?*

1.1.1 Fallstudie

Jag har valt att närmare analysera fyra länder i södra Afrika och dessa är Angola, Botswana, Namibia och Sydafrika. Samtliga länder har också funnit värdefulla naturtillgångar som påverkat dem på olika sätt. Genom att jämföra ländernas respektive tillväxt i BNP med The Heritage Foundation's index vad gäller äganderätter, så ska jag tillsammans med min litteraturgenomgång analysera effekterna av fungerande äganderätter och dess påverkan på ekonomisk tillväxt. Den tidsrymd som är intressant för min uppsats är perioden efter respektive lands självständighet och fram till idag, men huvudfokus kommer att ligga mellan åren 1995 till 2008, då det finns tillgänglig data för en komparativ analys. The Heritage Foundation's index startade så sent som 1995 vilket gör att jag kommer behandla de tidigare åren med hjälp av en sammanställning av litteraturgenomgången där diverse analysverktyg har använts för att framarbete ett bra mått på institutioners inverkan på ekonomisk tillväxt, men det är alltså inte de åren som fokuset i min uppsats ligger. Jag kommer även i min presentation av länderna förutom en ekonomisk genomgång även ta med lite historisk bakgrund.

1.1.2 Litteraturgenomgång

Målet är att använda den kumulativa informationen från litteraturgenomgången tillsammans med data från Världsbanken och The Heritage Foundation's index för äganderätter för att kunna besvara forskningsfrågan. Målet är inte att göra en jämförande analys mellan länderna i uppsatsen utan genomföra en studie där länderna i sig utgör ett eget fall där målsättningen är att se hur den institutionella teorin kan förklara tillväxt i vart enkelt land.

1.2 Avgränsningar

Uppsatsen behandlar fyra afrikanska länder söder om Sahara där huvudfokus ligger mellan åren 1995-2008. Länderna som jag kommer att behandla i uppsatsen är Angola, Botswana, Namibia och Sydafrika, vilka ligger i den sydligaste delen av Afrika. Jag kommer begränsa mig till att använda data från det tidigare nämnda index för äganderätter och Världsbankens mått på BNP tillväxten under de tillgängliga åren efter ländernas respektive självständighet. Indexet mäter hur stabila äganderätterna är i landet med en måttskala mellan 0 till 100. Med hjälp dessa ska jag se hur det sett ut över de sista 15 åren och sedan ska jag jämföra det med

BNP tillväxten under perioden. Genom att läsa flera artiklar i ämnet om institutionernas roll för ekonomisk tillväxt så har jag tagit en utgångspunkt i äganderätter efter Gary D. Libecap's (2003) definition tillsammans med indexet för äganderätter och från kurslitteraturen från institutionell ekonomi på Lunds Universitet lagt en grund. Utifrån detta har jag funnit många intressanta och för uppsatsen relevanta artiklar.

1.3 Använda mått

1.3.1 Brutto national produkt (BNP)

BNP används som mätinstrument för att undersöka ekonomisk tillväxt, både i ett tidsserieperspektiv och i ett tvärsnittsperspektiv. För att mäta det materiella välståndets utveckling över tiden (tidsserieperspektivet) används real BNP. BNP-jämförelser blir missvisande endast i den mån faktorer som inkomstfördelning och icke-materiella levnadsbetingelser varierar på ett osystematiskt sätt mellan tidpunkter och länder. För att genomföra en jämförelse enligt det relativa materiella välståndet i olika länder vid en viss tidpunkt (tvärsnittsperspektivet) används köpkraftsjusterad BNP per capita i dollar som mått (Fregert och Jonung 2005: 60-64). Det mått av BNP som jag kommer använda mig av är real tillväxt i BNP, vilket visar ländernas ekonomiska utveckling år för år. Jag kommer alltså inte att explicit gå in på respektive lands nivå på BNP utan alltså endast deras tillväxt.

Användningen av BNP som välfärdsått kan kritiseras av flera olika anledningar. För det första kan BNP vara ojämnt fördelad mellan ett lands invånare, BNP mäter den totala produktionen i ett land, inte inkomstfördelningen. Ett land som Sydafrika vars BNP är relativt hög jämfört med andra afrikanska länder har stora inkomstskillnader där en liten del av befolkningen är väldigt rik medan en stor del är fattig(OECD 2007). För det andra registrerar inte BNP icke-materiella levnadsbetingelser (som god hälsa och utbildning). Vilka båda kan vara viktiga faktorer för framtida ekonomisk tillväxt. Den illegala sektorn, som inte räknas med i BNP i Sverige, mäts på olika sätt och varierar mycket i storlek från land till land, vissa länder inkluderar illegala aktiviteter i BNP, medan andra inte gör det. BNP innefattar inte heller fritid, som för många är ett mått på välfärd. Det ena landet har kanske en marginellt högre BNP, medan det andra har många färre arbetstimmar per capita. Landet med färre arbetstimmar ses då enligt BNP-måttet som relativt fattigare trots att dess invånare känner sig rikare (Fregert och Jonung 2005: 59).

Ett alternativt mått är HDI (Human Development Index) som är ett index för mänsklig

hälsa. Indexet är en blandning av hälsa, utbildning och materiell välfärd och sammanställer ett genomsnitt av dessa områden. Hälsa mäts genom förväntad livslängd vid födseln, utbildning genom läskunnighet bland den vuxna befolkningen och materiell välfärd genom köpkraftsjusterad BNP per capita. Detta mått framställs av FN som ger det en ytterligare tyngd. Det kan ge bättre indikationer på hur inkomstfördelningen är i länderna och om hälsan till befolkningen är god (Fregert och Jonung 2005: 60-62).

1.3.2 Äganderätter

Det mått jag kommer att använda mig av för att mäta hur starka äganderätterna är i länderna är The Heritage Foundation's Index of Economic Freedom. Detta index använder sig av inte bara av äganderätter utan har tio olika ekonomiska mått som är framställda av The Heritage Foundation, som är en amerikansk ekonomisk tankesmedja, tillsammans med The Wall Street Journal. Data används ifrån bland annat Världsbanken och IMF och de sammanställer en lista över 183 av världens länder utefter ekonomisk frihet. Exempel på de olika måtten är handelsfrihet, storlek på regeringen, korrupsionsfrihet och skattefrihet. Men det mått som jag kommer lägga vikt på i denna uppsats är deras äganderättsmått som enligt den institutionella teorin kan förklara skillnader i ekonomisk tillväxt. Måttet sträcker sig från 0-100 och mäter till vilken omfattning landets lagar skyddar medborgarna. Det mäter även sannolikheten för att privat ägande ska omhändertas av regeringen (expropriation), hur oberoende domstolarna är i landet, vilken utsträckning korruption finns inom rättsväsendet och även till vilken grad kontraktsrättigheter mellan medborgare upprätthålls. Ju bättre och stabilare äganderätterna är i landet desto högre poäng i indexet.

2. Teoribildningen

2.1 Den institutionella teorin

Institutioner utgör en grundläggande ekonomisk struktur för ett land och kan vara avgörande för landets framtida tillväxt. Institutionernas roll är att de ger en systematisk trygghet för populationen där medvetenheten av stabila statliga organ leder till lägre transaktionskostnader och löser problem mellan handlande parter (North, 2001, p.97).

Enligt den institutionella teorin är det som påverkar ekonomisk tillväxt är de långsiktiga investeringarna i humankapital och realkapital. "Real- och humankapitalackumulation, och därmed tillväxt, stimuleras i en miljö med goda incitament som förutses gälla under lång tid, det vill säga när samhällets spelregler är stabila". (Fregert och Jonung, 2005:145).

För att få klarhet i vad som ska undersökas så måste ordet institution definieras. Institutioner består av både informella regler såsom traditioner och normer men också av formella regler som lagar och äganderätter. North (2001) menar att äganderätter kanske är den viktigaste orsaken varför institutioner kan förklara ekonomisk tillväxt. För att definiera äganderätter så ger den enligt Liebecap (2003) ensamrätt till att bestämma över tillgångens användning och avkastning samt rätten att byta eller sälja. Jag kommer att under resterande del av uppsatsen att använda institutioner som ett uttryck för äganderätter. Stabila äganderätter möjliggör för framtida investeringar genom att det skyddar individens tillgångar genom lagar och förordningar. Detta leder till att länder genom deras institutioner blir mer förutsägbara och av detta så får deras befolkning tillit till offentligheten, vilket kan reflekteras i att större risker tas vid nya investeringar vilket på sikt kan ge ökad ekonomisk framgång. I det omvända fallet så kan "Weakly defined or poorly enforced property rights could explain why some economies chronically underperformed"(Libecap 1999;2-3).

Stabila äganderätter menar Clague mfl. är nödvändigt för att ha en stabil demokrati, vilket gör att civilbefolkningen är säkrade mot sina ledare mot vad som i en autokrati eller diktatur där förekomsten av att maktpersoner tillgodogöra sig av befolkningens ägor. Detta betyder att för att länder ska kunna skaffa sig och behålla stabila äganderätter så krävs även en stabil regering vilket blir följden av en trovärdig demokratisk regering.

I litteraturgenomgången så har de olika artiklarna olika betraktelsesätt vad gäller institutioner och då kommer inte betydelsen att vara entydig.

2.2 Den Neoklassiska tillväxtteorin

Denna teori kallas även Solow-modellen efter sin upphovsman Robert Solow. Teorin bygger på att kapitalackumulation och teknisk utveckling driver den ekonomiska tillväxten. Den tekniska utvecklingen betraktas som exogen men är den effekten som påverkar BNP allra mest. Den neoklassiska modellen har problem att förklara växt över lång tid. Detta genom att när landet har nått sin steady state-nivå så kommer det inte längre att ha någon ekonomisk tillväxt. Dock anses Solow-modellen kunna förklara relativ tillväxt (Weil 2009: 56-68). Ett viktigt begrepp inom den neoklassiska skolan är steady state. Steady state är en nivå där kapitalstocken nått en jämviktsnivå, där mängden kapital per arbetare inte förändras över tid. De beroende variablerna i Solow-modellen är depreciering, investeringar och produktion per arbetare. Om kapitalstocken är under steady state-nivån i landet så kommer kapitalstocken att

växa då de har högre marginalprodukt av kapital. Kapitalackumulation och teknisk utveckling är det som driver tillväxten (Fregert och Jonung 2005).

2.3 Teorin om endogen tillväxt

Denna teori förklarar teknisk utveckling som en endogen variabel för att visa hur denna kommer till stånd. Teorin visar hur viktigt det är att investera i ny kunskap för att kunna utveckla teknologin. Fregert och Jonung (2005:141) beskriver det som den samlade kunskap som samhällets all individer besitter. Kunskapen eller teknologin ökar genom forskning och utbildning, FoU (Research and Development), där både nytt och ackumulerat vetande sprids. Learning-by-doing är också ett moment som upptas för att kunskapen ska kunna spridas. Genom utbildning, vilket kan ses som investeringar i humankapital, så kan en högre teknologisk nivå uppnås och därigenom även en högre nivå på BNP. Det är dock svårt att mäta humankapital, men de mått som finns mäter som regel utbildningsnivå och läskunnighet bland den vuxna befolkningen. För att ett land ska upprätthålla tillväxten så krävs det att man gör ständiga tekniska framsteg genom att skapa och sprida idéer.

3. Litteraturgenomgång

En studie av Philip Keefer och Stephen Knack (1997) föreslår en alternativ förklaring till den neoklassiska teorin som säger att fattiga länder kommer att växa fortare än rika länder och på så sätt komma ifatt ekonomiskt. Artikelförfattarna observerar att fattiga länder har tappat mark mot de rikare staterna, vilket motsäger den neoklassiska hypotesen. De menar att en förklaring till detta kan vara otillräckliga institutioner.

Genom att göra en regressionsanalys med institutionell kvalitet som en oberoende variabel så har de funnit indikatorer på att när goda institutioner är frånvarande så kan det påverka den ekonomiska tillväxten i landet. Keefer och Knack menar att det saknas ett kausalt samband i den neoklassiska skolan, där investeringar och teknologisk framgång leder till tillväxt. De menar att landet först behöver stabila institutioner för att på lång sikt kunna erhålla ekonomisk tillväxt. Goda institutioner uttryckt genom stabila äganderätter ökar entreprenörers incitament att tillgodogöra sig av den teknologiska framgången medan undermåliga institutioner med svaga äganderätter kan främja entreprenörer som inte kan tillgodogöra sig av den nya teknologin vilket inte ger en samhällsekonomiskt effektiv allokering. De använder många olika mått på institutionell kvalitet, vilka jag sammanfattat i tabellen längst bak, och de

gör en tidsserieanalys. Keefer och Knack finner att den institutionella miljön är central förklaringsfaktor bakom länders förmåga att dra fördel av upphinnarprocessen. Denna process är en tillväxtprocess där ett land går från att ha låg kapitalintensitet och BNP per capita till att öka tillväxttakten till följd av reformer som förbättrar produktiviteten (Fregert och Jonung 2005).

Daron Acemoglu, Simon Johnson och James A. Robinson (2001a) har gjort en komparativ studie mellan länder som under någon period varit koloniserade och undersökt vilka effekter på välfärden det haft. Genom att till stor del använda studier av Philip Curtin så har forskarna sett på dödligheten bland europeiska bosättare mellan 1600 och 1800 århundradet och utifrån det estimerat effekten av institutioner på ekonomisk tillväxt. Européernas institutioner i de olika kolonierna skiljde sig markant åt, och därför har artikelförfattarna infört tre premisser i sin studie. Den första premissen är just att den institutionella politiken skiljde sig åt mellan olika stater. Den ena extremen var den så kallade ”extraktiva staten” som européerna satt upp, där huvudmålet var att utvinna så mycket av kolonins resurser som möjligt. Ett exempel på detta är den Belgiska kolonisationen av Kongo där starka äganderätter och kontrollorgan mot staten inte var prioriterade. Den andra extremen är stater som européerna byggde upp och bosatte sig i, såsom Australien och USA. Dessa staters kolonistatörer försökte istället kopiera de europeiska institutionerna vilket gav dem starka äganderätter och kontroller mot det regerande landet. Den andra premissen var att strategin till kolonistatörerna var beroende av möjligheten att uppföra en bosättning. De platser där det var riskabelt att bo hade mindre chanser att bli prioriterade av européerna. Faran för dödliga sjukdomar gjorde att dessa stater hade större risk att en ”extraktiva stat” uppkom. Den tredje premissen var att kolonistaternas institutioner blev bestående även efter frigöringen. Acemoglu m.fl (2001a) schematiserar förklaringsprocessen i ett led där dödligheten bland bosättarna påverkade bosättningen, som i sin tur påverkade tidiga institutioner, som igen påverkade dagens institutioner och landets nuvarande ekonomiska prestation. De kom fram till att kolonier där européerna möttes av högre frekvens av dödlighet är fattigare idag än de kolonier där de i större grad var välmående. Artikelförfattarnas regressionsanalys visade att dödlighetsfrekvensen bland bosättarna för över 100 år sedan förklarar över 25 procent av variationen i dagens institutioner. De menar således att då dödlighetsfrekvensen bland bosättarna är exogen i modellen så är det ett användbart instrument för att se på den isolerade effekten av institutioners påverkan på ekonomisk tillväxt.

I en annan artikel utvärderar Daron Acemoglu och Simon Johnson (2004) betydelsen av äganderättsinstitutioner och föredragsslutande institutioner. De menar att det finns både klara likheter mellan de två olika institutionerna beskrivna ovan, men det finns även viktiga olikheter. Äganderättsinstitutioner är på ett annat sätt mer sammanlänkat med fördelningen av regeringsmakten än vad kontraktbundna institutioner är. Detta då de reglerar förhållandet mellan invånarna i landet och den politiska eliten. Om äganderättsinstitutionerna är svaga i ett land så skyddas inte civilbefolkningen av att om de kontraktbundna institutionerna är starka, eftersom staten, som har monopol på att legitimeras våld, är den som suveränitet vad gäller kontraktbrott. De visar att i stickprovet med länder som tidigare varit europeiska kolonier så har dessa länders rättssystem haft en stor effekt på de mått man haft på de kontraktbundna institutionerna. Acemoglu och Johnson definierar de föredragsslutande institutioner som regler och regleringar som styr ett kontrakt mellan två individer. De privata äganderätterna definierar de som regler och regleringar som skyddar civilbefolkningen mot regeringsmakten. De uppskattar att äganderätter har en stor effekt på ekonomisk tillväxt, bland annat genom att de säkerställer för ekonomiska investeringar, medan de menar att föredragsslutande institutioner har en mer begränsad betydelse för ekonomisk tillväxt. I slutet av sin artikel öppnar de för en fortsatt diskussion då de ställer sig frågande till hur äganderättsinstitutioner påverkar investeringar och tillväxt. Deras analys styrks av att när de kontrollerar för den direkta effekten mellan dödlighetsfrekvensen bland bosättarna och den ekonomiska tillväxten så finns det ingen bevisning som pekar på att det finns en effekt.

Stanley L. Engerman och Kenneth L. Sokoloff (2008) vill i sin artikel förklara varför Europa och Väst-världen upplevde en sådan ekonomisk tillväxt efter 1700-talet jämfört med övriga världens kontinenter. De förklarar varför man ska vara försiktig med att förklara tillväxten utifrån den institutionella teorin. Anledning är den att institutionerna är så divergenta att det är svårt att utkristallisera en allomfattande institution. Institutioner har betydelse men vilken är beroende av det politiska och ekonomiska klimatet. De tar även upp betydelsen av icke-ekonomiska faktorer som omger de, politiska och institutionella aspekterna, såsom religiösa och kulturella aspekter.

Äganderätter tas upp som en mycket viktig förklaring till att Storbritannien var det land som industrialiserades först. *"The link between appropriate institutions and economic growth is that well adapted institutions reduce the costs of production and distribution, allowing private agents more scope to benefit from specialization, investment, and trade"* (Engerman och

Sokoloff 2008:644). Institutioner spelar en viktig roll i samhället då det ingår befolkningen en tillit till det offentliga systemet och en trygghet som influerar beteendet till företag och individer som genomsyrar det ekonomiska klimatet. Engerman och Sokoloff ifrågasätter hur stor effekt institutioner har på ekonomisk tillväxt över tid i ett land genom att i en analys göra alla andra ekonomiska variabler exogena för att sedan i nästa försök hålla institutioner konstant och endogenisera de andra variablerna.

De menar att ett av de viktigaste elementen av institutioners strukturer är dess anpassningsförmåga när nya förutsättningar aktualiseras och att stabila regler och ständfasta beteenden inte är lika signifikanta för ekonomisk tillväxt. Ett lands förmåga att förbättra den institutionella flexibiliteten är beroende av befolkningens utbildningsnivå, politisk frihet, nivån av decentralisering och konkurrensförmåga i de samhällsliga strukturerna. Några av dessa förslag skulle kunna förklara den Europeiska koloniala expansionen, där nybyggarna möttes av diverse olika klimat, naturresurser och ekonomiska dilemman. För att klara av det var man tvungen att anpassa och utveckla sina institutioner för helt nya användningsområden och miljöer.

En annan viktig del för att förstå hur institutioner påverkar ekonomisk tillväxt är att det inte behövs några exakta föreskrifter för hur en god institution ska utformas. De som står fast vid denna synpunkt menar att även en institution som inte är optimal kan ha en långsiktigt hög kontinuerlig ekonomisk tillväxt. På grund av detta så kanske institutioner borde ses på ett liknande sätt som teknologier då det är processuella förändringen som är vital, inte en enskild metod. Artikelförfattarna menar att det är svårt att avgöra institutioners förklaringsgrad och anser att *"..it is unclear how firmly theories of economic growth can be grounded on institutions"* (Engerman och Sokoloff 2008:661). Anledningen är att det är väldigt svårt att genomföra goda mätningar och vad som skiljer goda från dåliga institutioner. Deras huvudsakliga budskap är att råda till försiktighet när man ska förklara institutioners betydelse för ekonomisk tillväxt.

Bättre institutioner och relativt mer handel, är framgångsreceptet för att uppnå en ökning av den ekonomiska tillväxten enligt David Dollar och Aart Kraay (2002). De genomför en cross-country regression av BNP per capita på handelsmätt och mätt på institutionell kvalitet. Detta för att undersöka vilken betydelse handel och institutioner har haft på den ekonomiska växten under de senaste 200 åren. De konstaterar att länder som har bättre institutioner tenderar att

handla mer än länder vars institutioner är svagare. Med de instrumenten som forskarna använt i denna studie så pekar de på svårigheterna att konstatera vad den enskilda effekten hade blivit för handel respektive institutioner på den ekonomiska tillväxten. Detta ses som en förklaring till att både handel och institutioner har en viktig effekt på lång sikt. På kortare sikt så menar Dollar och Kraay att handel spelar en större roll för tillväxten än vad institutioner gör.

3.1 Kritik av den institutionella teorin

I sin studie analyserar Edward L. Glaeser m.fl. (2004) om huruvida institutioner orsakar ekonomisk tillväxt. De utgår ifrån två olika förklaringsgrunder. Den ena är den institutionella teorin representerad av Knack och Keefer m.fl. där politiska institutioner skapar ekonomisk tillväxt. Den alternativa förklaringen är att tillväxt i inkomst och humankapital skapar förbättrade institutioner. Båda teorierna poängterar vikten av stabila äganderätter, men där den institutionella teorin menar att investeringar är en följd av minskad offentlig inblandning, så menar "utvecklingsteorin" att fattiga länders politik är en följd av deras ledares handlande. Tidigare genomförd forskning inom området som visar att landet ska vara en stabil demokrati och att det finns lagar som skyddar befolkningens äganderätter. De menar att detta inte är ett måste. En diktatur kan få ekonomisk tillväxt om deras humankapital och fysiska kapital växer. När detta väl händer är det troligt att landet förbättrar sina institutioner.

Ett exempel som de tar upp är Nordkorea och Sydkorea. Länderna var ett och samma och splittrades under Koreakriget. När kriget slutade 1948 så var länderna relativt ekonomiskt likställda, men efter utvecklade de sig åt helt skilda håll. Där Nordkorea hade den kommunistiska planekonomin som förebild så valde Sydkorea den kapitalistiska marknadsekonomin och transformerade sig från en diktatur till en demokrati. Sydkorea fick en explosionsartad tillväxt och blev ett av världens rikaste länder medan Nordkorea är ett av de fattigaste. Kritiken i detta fall är att artikelförfattarna menar att institutionerna i Sydkorea under 1950-2000 höll en högre medelnivå vid analys av restriktioner på den styrande makten än vad Nordkorea hade under perioden. Dessa institutioner menade de var en påföljd av den ekonomiska växten, inte orsaken. Slutsatserna som Glaeser m.fl. tar är att institutioner är en förklaringsfaktor men inte den ledande.

Glaeser m.fl.(2004) argumenterar för att måtten för institutionell kvalitet som Acemoglu, Johnson och Robinson(2001a) använder sig av inte är universellt accepterade, utan de argumenterar för att det är humankapital och socialt kapital har en större betydelse för ekonomisk tillväxt. Dock så menar de att institutioner har varit en delförklaring men att

förbättrade institutioner förbättras först efter att samhällen blir rikare. Dessa samhällen upplevde inte växt på grund utav institutioner(Glaeser m.fl.(2004).

3.2 Alternativa förklaringar

Paul Collier och Jan Willem Gunning (1999) försöker i sin artikel svara på varför Afrikas växt har stannat upp. Afrika hade under perioden 1960-1973 en mycket stark växt relativt den första halvan av århundradet. Under 1980-talet så konstaterade bland annat Världsbanken och den Internationell Valutafonden att de huvudsakliga orsakerna till den svaga tillväxten berodde på växelkurserna och den förda handelspolitiken. Detta då växelkurserna har varit mer övervärderade än vad som var vanligt för utvecklingsländer, vilket är skadligt för ekonomin. Det fanns även större handelshinder med högre tullavgifter och exportavgifter än på andra platser i världen. Detta kan vara beroende av att det finns få företag och individer att beskatta för att utvidga den offentliga sektorn. En annan förklaring kan vara det fientliga klimatet som går ut över befolkningens hälsa. Det reducerar livslängden vilket är till nackdel för utvecklingen. Dessutom leder den oförutsägbara nederbörden till stora problem för jordbrukare.

Afrikas misslyckade industrialisering nämns också som en förklaring, då en komparativ fördel finns i naturresurserna som kontinenten inrymmer samt att arbetskraftskostnaderna är så låga att Afrika även där skulle ha en komparativ fördel. Problemet är då att transaktionskostnaderna blir så höga på grund av den bristfälliga infrastrukturen. Varken vägar eller energikällor är pålitliga för transporten vilket gör att företagen måste ha stora resurser input för att kunna bibehålla en konstant produktion.

Afrika har också haft många inbördeskrig och om dessa är på grund av fattigdom eller orsaken till fattigdom är en fråga som artikelförfattarna lämnar öppen. Collier och Gunning menar att Afrikas tillväxt kan ökas genom att förbättra terms-of-trade samt att en markant ökning i privata investeringar.

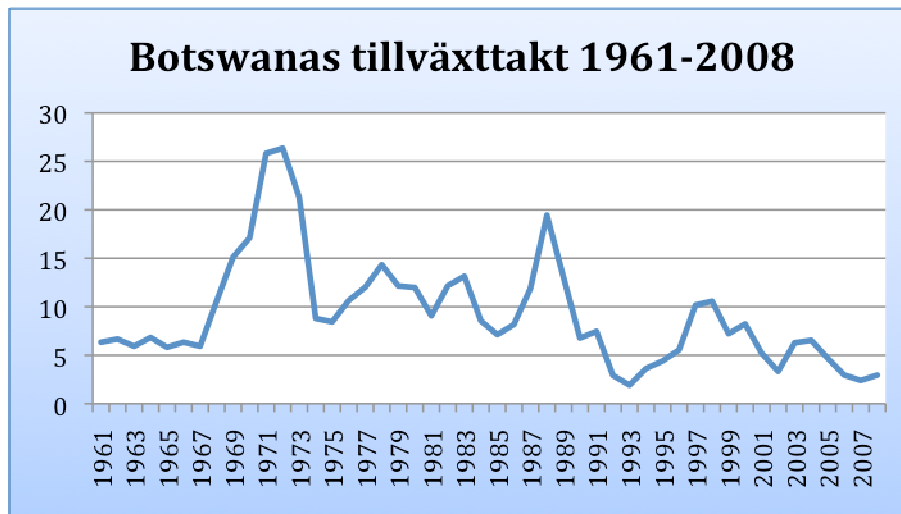
Graziella Bertocchia och Fabio Canova (2002) har en liknande utgångspunkt som Acemoglu m.fl (2001a), vilket är att kolonisering har påverkat den Afrikanska tillväxten. Skillnaden mellan dessa två artiklar är att Bertocchia och Canova menar att koloniseringen av Afrika är en förklaring till den svaga ekonomiska utvecklingen på den afrikanska kontinenten. Detta då de koloniserade ländernas ekonomier urvattnades genom den såkallade "drain of wealth thesis"(Bertocchia, Canova 2002;1851), där överskottet från kolonierna gick till

kolonistörernas hemland, vilket då fick en negativ effekt på kolonins framtida ekonomiska utsikter. De tar även upp att det koloniala styret sannolikt genererade dåligt fungerande institutioner, men det utreder de inte något vidare i sin analys.

4. Fallstudie

4.1 Botswana

Figur 4.1- Botswanas tillväxt i BNP under tillgängliga år för data.

Källa: Världsbanken

Botswana är det land i världen som hade högst växt i BNP per capita efter dess frigöring under 1960-talet till 2000-talet. Botswana har under perioden 1965 till 1998 haft en årlig BNP-tillväxt på 7,7 procent och hade under 1998 en fyra gånger så hög BNP per capita som det Afrikanska medellandet (Acemoglu m.fl. 2001). Under 2000-talet har växten mattats av något till 4,5 procent per år. En stor del, ca 40% av landets produktion härrör ifrån framförallt ifrån diamanter men även andra naturtillgångar. Många andra afrikanska länder har funnit värdefulla men de har istället drabbats av det som kallas "the resource curse". Vilket innebär att länderna missgynnas av fynden istället för att gynnas. Termen blev först använd av Richard Auty(1993) då han skulle beskriva hur länder som var rika på naturtillgångar inte lyckades att utnyttja de nyfunna tillgångarna till att höja den ekonomiska. Utan istället så hade dessa länder en lägre ekonomisk växt än länder som hade brist på naturtillgångar (Auty 1993). Botswana har klarat att ta hand om de resurser som hittats i landet och fått en stabil ekonomisk tillväxt. Vad beror då detta på? Acemoglu et.al

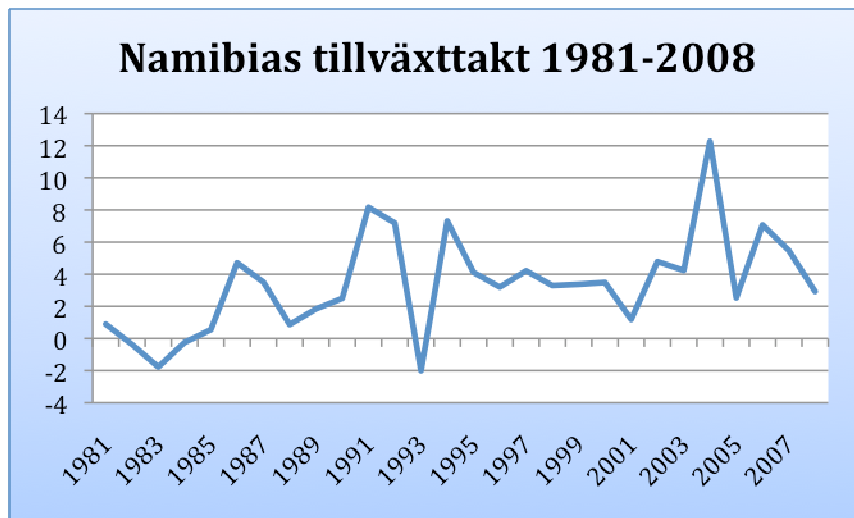
(2001b) menar att Botswana tog goda ekonomiska beslut beroende på att de hade stabila institutioner i privata äganderätter.

Efter självständigheten från Storbritannien i 1966 så var Botswana ett mycket fattigt land med bristfällig infrastruktur och få tillgångar. Dock så var effekten av den brittiska interventionen relativt begränsad och landet hade en stor öppenhet i de politiska institutionerna. Detta var en faktor som tillsammans med relativt fria yttrandefriheter gjorde att befolkningen och pressen kunde kritisera den sittande regeringen. För att få igång landets ekonomi så förhandlade man om det existerande tullavtalet med Sydafrika (The Southern African Customs Union, SACU, är världens äldsta tullunion) samt att man lät flera gruvföretag söka efter värdefulla naturtillgångar runt om i landet. Företagen fann inte bara koppar, nickel och kol utan även stora diamanfynd på flera platser i landet. Regeringens avtal med gruvföretagen var att de skulle mottaga 50 procent av vinsten. Regeringspartiet BDP (Botswana Democratic Party) satsade på att utveckla infrastrukturen och hälso- och utbildningssektorn. Trots hårt motstånd så vägrade den Botswanska regeringen att införa en inhemsk byråkratisering, som många andra afrikanska stater gjorde där man direkt satsade på inhemska okvalificerade offentliga personer istället för att ta vara på den befintliga kunskapen som fanns hos kolonistörerna. Botswana använde sig av den brittiska modellen fram tills att kvalificerade Botswanier fanns att tillgå. Detta skiljde sig bjärt emot vad många andra Afrikanska stater handlade, där man trots bristfälliga kunskaper valde att helt gå ifrån kolonistörernas strukturer och idéer. Statsskicket i Botswana är en parlamentarisk demokrati där presidenten väljs för fem år (US Dep. State.Botswana).

Botswana ligger även bra till vad gäller the Heritage Foundation's ekonomiska frihetsindex, där landet rankas på 28 plats i världen. Detta indikerar att Botswana gått mot en mer marknadsliberal ekonomi till skillnad mot många andra afrikanska länder. Vad gäller ägandeträts-indexet så ligger landet mycket bra till. Konstitutionen förhindrar nationalisering av privat ägande och har oberoende domstolar, vilket också myndigheterna respekterar. Det enda landet som har starkare äganderätter i regionen är Sydafrika. För 2008 års index så har Botswana ett värde på 70.0 av 100 enligt indexet..

4.2 Namibia

Figur 4.2-Namibias tillväxt i BNP under tillgängliga år för data.

Källa: Världsbanken

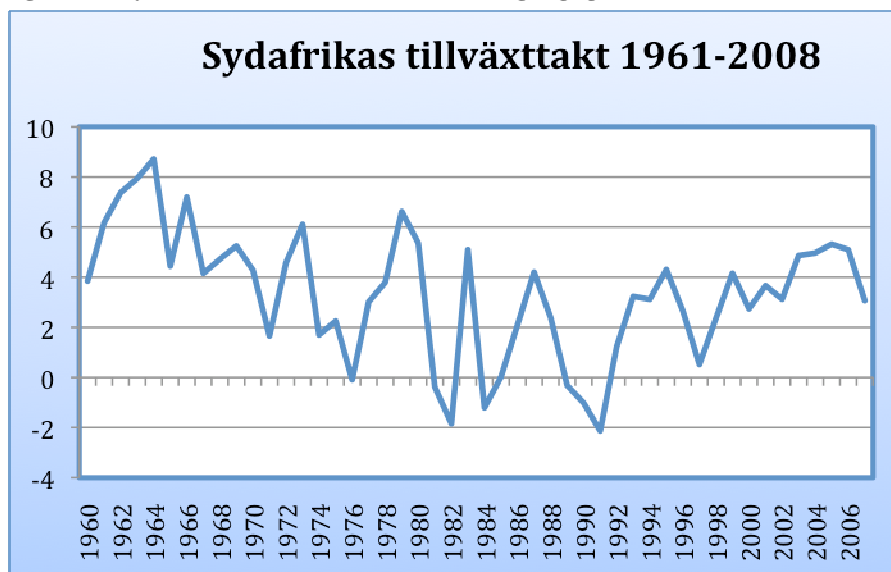
Namibias ekonomi är framförallt baserad på exploateringen av naturresurser där diamanter, fiske och jordbruk är de viktigaste. Utvecklingen inom andra områden har gått trögt efter frigörelsen från Sydafrika 1990. Sydafrika är landets viktigaste handelspartner men den största delen av exporten går till EU. Landet hade haft en ekonomisk växt på ca 3,3 procent fram till 2000 och har därefter haft en genomsnittlig växt på 5,6 procent. En förklaring till detta kan vara den zinkgruva som 2002 öppnades vilken OECD menade skulle ha en enorm påverkan på landets framtida tillväxt. Namibias BNP per capita är relativt hög för att vara ett utvecklingsland, men det ska dock påpekas att landet är det näst minst tätbefolkade landet i världen med 2,5 personer per km² och med en befolkning på 2,1 miljoner invånare. Dessutom är det också stora skillnader mellan rika och fattiga och landet har en av de skevaste inkomstfördelningarna i världen (US Dep. State. Namibia).

På grund av Namiböknens så utforskades inte Namibia förrän i slutet av 1700-talet. Under århundradet som följde så delades landet, som då kallades Syd-Väst Afrika mellan Storbritannien och Tyskland, varav de senare tog full kontroll och koloniserade Namibia år 1884. Den tyska kolonisationen av landet upphörde efter första världskriget då Sydafrika tog kontrollen över landet. År 1966 så fråntog FN Sydafrikas bemyndigande över landet men Sydafrika vägrade att frigöra Namibia. Det tog ytterligare 24 år av förhandlingar med FN innan Namibia 1990 blev en självständig stat och är idag en republik där presidenten väljs för fem år (US Dep. State. Namibia).

Landets regering har sedan självständigheten stadigt ökat sitt inflytande vilket också kan visas genom the Heritgae Foundation´s index där landet inom äganderätter hade ett index på 70 ändå fram till 2004 för att sedan sjunka till låga 30. Detta beror bland annat på den överföringen av land som nu utförs av regeringen där den inflyttade europeiska befolkningen måste lämna över land till de landlösa i urbefolkningen. Denna omlokalisering av bebyggelse kan även öka i omfattning då regeringen uttryckt klagomål över takten med vilket det utförs. Avsaknaden av kvalificerade domare och privata åklagare skapar massor av eftersläpande ouppklarade fall vad gäller äganderätter (The Heritage Foundation).

4.3 Sydafrika

Figur 4.3- Sydafrikas tillväxt i BNP under tillgängliga år för data.

Källa: Världsbanken

Sydafrika upplevde mellan 2005 till 2008 en ekonomisk tillväxt i BNP per capita med ca 5 procent per år. Under 2009 så mattades växten något till ca 3 procent (Världsbanken Sydafrika) bland annat på grund av högre räntor (US Dep. State South Africa). Den ökande växten under 2000-talet antas vara beroende på en stor ökning i konsumtion och investeringar. Uppkomsten av en mörkhyad medelklass sägs vara en förklaring till detta, vilket också gett den sydafrikanska staten stora inkomster i form av skatter. Landet har dock stora strukturella problem vilket påverkar och begränsar exportmöjligheterna, där hög transportkostnader även påverkar de andra industrierna. De stora exportsektorerna är jordbruk och gruvdrift och dessa har släntrat efter. Landet är världens största producent och exportör av guld och platina samtidigt som man är en stor kolexportör. Sydafrika har en väldigt skev inkomstfördelning

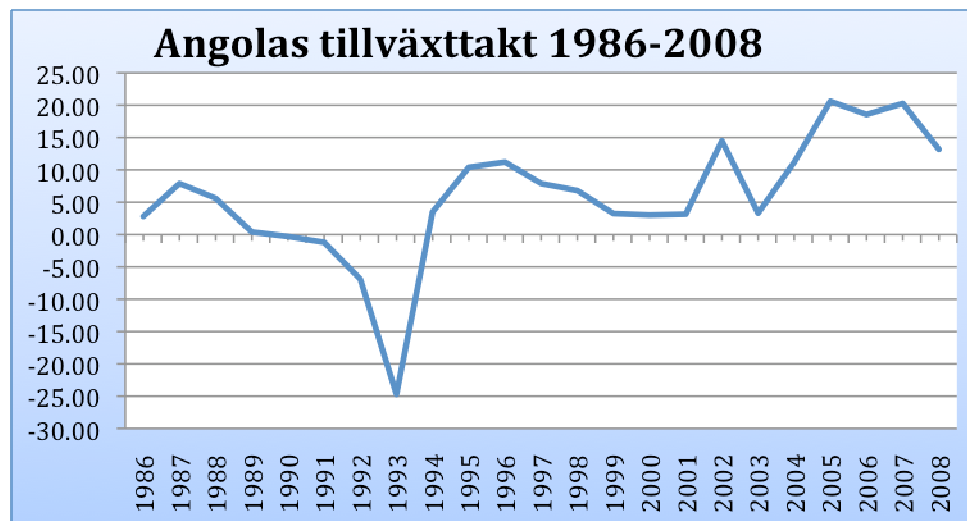
och beskrivs som en tudelad ekonomi (US Dep. State South Africa) där den ena konkurrerar med andra utvecklingsländer och den andra med endast en grundläggande infrastruktur.

Sydafrika har haft en händelserik historia. I slutet av 1400-talet så kom portugiserna som de första européerna till Godahoppsudden, vilka senare följdes av holländare, fransmän, och tyska bosättare. Dessa formade folkgruppen afrikaaner vars språk utvecklades från holländskan och blandades med inhemska språk. När sedan britterna under slutet av 1700-talet kom till landet så uppstod många konflikter mellan dem och afrikaanerna (Boer) och de senare utropade självständiga stater i landet. Upptäckten av diamanter ledde i afrikaanernas region till en tillströmning av briter till området och många afrikaner flyttade in för att arbeta i gruvorna. Dessa tillströmningar utlöste krig mellan Boer och briter som varade till och från i trettio år. 1910 slöts ett fredsfördrag mellan parterna och Sydafrikanska unionen bildades. Landet var mycket segregerat då endast den vita befolkningen hade tillfredsställande rättigheter. Två år efter bildades ANC (African National Congress) vilka hade som mål att eliminera de restriktioner som var baserade på hudfärg. Trots deras försök fortsattes arbetet med att stiftades nya lagar som begränsade de mörkhyades rättigheter. Decennier av konflikter följde och ANC och andra anti-apartheidgrupperingar förbjöds. Inte förrän under 1980-talet så började rättigheterna för den inhemska befolkningen att utökas med en ny konstitution. 1990 så upphörde blockaden mot ANC och deras ledare Nelson Mandela frigavs efter tjugosju år i fängelse. Fyra år senare valdes han till president för Sydafrika. Under dessa efterföljande år har Sydafrika gjort en anmärkningsvärd formering till att bli en fungerande demokrati. (US Dep. State South Africa).

Sydafrikas index för äganderätter enligt the Heritage Foundation ligger på 50. Detta då risken för expropriation är låg och domstolarna är oberoende. Behandlingstiderna vid ett rättsfall är dock väldigt långa och de är underbemannade och överbelastade. Dessutom är de anställda är underbetalda, vilket minskar incitamenten för jurister att vilja arbeta där.

4.4 Angola

Figur 4.4- Angolas tillväxt i BNP under tillgängliga år för data.

Källa: Världsbanken

Angola upplevde under 2000-talet en mycket kraftig tillväxt med toppar på över 20 procent 2005-2007. Årlig växt i real BNP är 16,8 procent (US Dep. State Angola). Den starka ekonomiska växt beror till stor del på att landet funnit nya oljereserver samtidigt som ett högt världsmarknadspris på olja. Det är landets viktigaste tillgång med en oljesektor som producerar 50 procent av BNP. Angola har därav en väsentlig nettoexport, där USA och Kina är de största handelspartnerna. Landet har även andra inkomstbringande naturtillgångar som diamanter och guld. OECD anser dock att det är behov för större transparens både för balansräkningar och för skatter, men även för nya investeringsprojekt. Kina anses vara en del av förklaringen till denna då de inte ställer samma sorts krav som stora delar av övriga internationella investerare. OECD kritiserar även Angola då det inte finns någon långsiktig planering för den framtida utvecklingen (OECD 2006).

När portugiserna kom till landet 1482, så var Angola en del av konungadömet Kongo. Efter århundraden av krig och traktat tog portugiserna över Angolas kustlinje, men inlandet tog man inte full kontroll över förrän i början av 1900-talet. Portugal påbörjade under kolonisationstiden en omfattande slavhandel till sina andra kolonier Brasilien och São Tomé och Príncipe där slavar fick arbeta på sockerplantager. Angola var under 1800-talet ett av de länder i världen vars befolkning blev slavar som sedan skeppades över till den amerikanska kontinenten, där även inkluderat USA (Clarence-Smith 1976). I slutet av århundradet ersatte slaveriet av ett system för tvingande arbete som fanns kvar ändå fram till 1961 då det förbjöds. Detta system var det som grundlade Angolas infrastruktur och plantage och gruvdrift. Denna goda ekonomiska utveckling kom dock inte den inhemska angolanska

befolkningen till godo, inte heller genom en transformation av de ”sociala strukturerna”. Regimen uppmuntrade starkare till portugisisk invandring efter 1950, då många andra koloniserare avkoloniserade sina afrikanska länder. Detta ledde till upp trappade rasistiska spänningar i landet. Konsekvensen av detta blev att tre motståndsrörelser bildades och utkämpade flera slag mot portugiserna, varav MPLA (the Popular Movement for the Liberation of Angola) hade band till kommunistiska Kuba och Öst-blocket, medan UNITA (the National Union for the Total Independence of Angola) hade band till Kina och till apartheid-regeringen i Sydafrika (US Dep. State Angola).

En statskupp i Portugal 1974 ledde till att militären tog kontroll och överlämnade makten till de tre rörelserna, men på grund av ideologiska meningsskiljaktigheter så kunde man inte enas och strider utbröt mellan MPLA och de andra två. Med hjälp av kubanska soldater så tog MPLA över kontrollen i huvudstaden Luanda och runt om oljefälten och landet blev förklarat självständigt 1975. (US Dep. State Angola) Ett inbördeskrig fortsatte dock fram till 1989, där MPLA fortsatt hade stöd av kubanska soldater samt att UNITA hade sydafrikanska soldater och amerikanska resurser som backade dem. Då godkände både parterna ett traktat där de drog tillbaka de utländska styrkorna till sina respektive länder. Under 1992 hölls det första demokratiska valet i landet övervakades av FN, men det hela slutade i en ny konflikt. Efter att parterna slöt ett nytt fredsavtal 2002 så har landet stabiliserat sig något. Ett nytt regeringsval hölls 2008 och under 2010 så skrevs en ny konstitution (US Dep. State. Angola). Inbördeskriget som varade i 27 år raserade mycket av Angolas institutioner och landet har nu problem med expropriation och en mycket stor stat (Heritage Foundation).

Angolas index från the Heritage Foundation är för 2008 20 då rättssystemet inte är oberoende. Avgifterna för att gå till domstol är höga så företag undviker gärna rättsprocesser. Det går inte att köpa mark i Angola då staten äger all, men man kan hyra mark under längre sikt. Det är även svårt att registrera egendom då behandlingstiden är lång och kostsam. Angola är därför rankade som nummer 114 av de 115 länder som ingått i indexet.

4.5 Index för äganderätter

Figur 4.5- index för äganderätter under tre utvalda år mellan 0-100.

	Äganderätter		
	1995	2004	2008
Angola	30	n/a*	20
Botswana	70	70	70
Namibia	70	70	30
Sydafrika	50	50	50

*Data inte tillgänglig.

Källa: The Heritage Foundation's index över äganderätter.

Det man ser i tabellen är att Angolas och Namibias index har haft en negativ trend i äganderätter mellan 1995-2008. I Namibias fall kan det bero på att regeringen har börjat expropriera den vita befolkningens mark. Att de privata rättigheterna kränks av regeringen får ett kraftigt utslag i indexet. Botswana har det högsta värdet bland de fyra länderna och håller sig på en stabil nivå runt 70. Sydafrika har varit stabilt på 50 under denna 15 års- period. För att jämföra med andra länder så har Sverige ett värde på 95 vilket innebär att man har högst värde i världen, medan USA har ett värde på 85.

5. Diskussion

Litteraturgenomgången behandlade forskning som funnit stöd för den institutionella teorin tillsammans med några andra alternativa teorier och studier som använder sig av andra faktorer för att kunna förklara ekonomisk tillväxt. För att kunna undersöka vad som förklarar växten i de olika länderna så kommer jag att genomgå länderna var för sig om huruvida institutioner kan förklara landets växt/missväxt och om det finns några alternativa förklaringar.

Kan den institutionella teorin förklara eventuell växt i dessa fyra länder?

När det gäller den institutionella teorin så har jag sett äganderätter i the Heritage Foundation's index där Botswana var det land som hade högst poäng. Botswana har under många år haft en av världens högsta tillväxt i BNP per capita och har blivit något av ett föregångsland för den utvecklingsländer runt om i världen. Landet har ett högt värde på the Heritage Foundation's index över äganderätter på 70 vilket de har haft under indexets hela femtonårsperiod. Äganderätterna i Botswana har således varit stabila och växten har därtill varit mycket hög. Den ekonomiska framgången har berott till stor del på de stora diamantfynd som upptäckts.

Men att bibehålla växten över tid kan vara mer problematiskt. Just i Botswanas fall så har detta ämne utretts av Acemoglu m.fl.(2001b) som menar att den långvariga växten till stor del kan förklaras av att landet haft stabila institutioner. Denna teori stöds även av "the resource curse theory"(Auty 1993) där Botswana, till skillnad från många andra länder som har naturtillgångar, har klarat att omvandla sina resurser till att generera växt. Botswana hade i början av 1970-talet en växt på över 25 procent. Efter det så har växten mattats lite men landet hade en genomsnittlig växt på 8,6 procent mellan 1995-2000. Under 2000-talet så har dock växten avtagit till i genomsnitt 4,5 procent årligen.

För Namibias del så har landet haft en kraftig nedgång i the Heritage Foundation's index för äganderätter från 70 till 30 under de senaste åren. En stor anledning till detta är att regeringen har börjat expropriera den vita befolkningens mark och överlämnar det till landlösa. Regeringen har uttryckt klagomål på den långsamma hanteringen vilket inte bådär för någon förbättring i indexet. Namibias ekonomiska tillväxt har under 2000-talet haft en ekonomisk genomsnittsväxt med 5,6 procent årligen och under sista halva delen av 1990-talet så hade landet en genomsnittlig växt på 3,3 procent. Således har man upplevt en liten uppgång under det nya århundradet. Detta skulle i så fall tala emot den institutionella teorin när nu institutionerna sviktar i landet så upplever man ändå en ökning i växten. The Heritage Foundation's index förändrades mellan åren 2004 till 2005 från 70 till 30. Om man analyserar figuren 4.2 som visar Namibias tillväxttakt så kan man se att efter en uppgång under 2005 så har landet de senaste åren upplevt en liten nedåtgående trend. Dock är det för tidigt att se hur de försvagade äganderätterna har påverkat den ekonomiska tillväxten. Försämrade institutioner uttryckt genom försvagade äganderätter minskar entreprenörers incitament att tillgodogöra sig av nya teknologier, det kan däremot främja entreprenörer som inte har kunskap i den nya teknologin vilket därmed kan leda till en ineffektiv samhällsekonomisk allokering (Fregert och Jonung 2005). I och med att landet har försämrat sina äganderätter så kan detta enligt den institutionella teorin leda till en försämrad ekonomisk tillväxt.

I Sydafrikas fall så har landets ekonomiska tillväxt under 2000-talet varit i genomsnitt ca 4,3 procent, vilket är en ökning från sista halvdelen av 1990-talet då växten i genomsnitt var ca 2,5 procent(Världsbanken Sydafrika). Landet har haft ett stabilt värde på the Heritage Foundation's index över äganderätter på 50 sedan 1995. Här är det svårt att se till vilken grad institutioner påverkat växten i Sydafrika. Landet är en demokrati med låg risk för expropriation. Det som verkar vara problemet är landets juridiska system vilket påverkar

äganderätterna i en negativ riktning. Sydafrika har en relativt stabil växt under 2000-talet men växten har inte varit så hög. Enligt den institutionella teorin så skulle landet således kunna förbättra den ekonomiska progressionen genom att förbättra sina brisfälliga institutioner.

För Angolas del så landet haft en väldigt positiv växt under senare delen av 2000-talet. Landet har haft en årlig genomsnittlig växt på 16,8 procent samtidigt som man haft en nedgång i the Heritages Foundation's index från 30 under 1995 till 20 under 2008. Kan man därmed förkasta den institutionella teorin? Naturligtvis inte, då detta har en annan förklaring. Landet har funnit stora mängder olja och då oljepriset ökade så kunde Angola tillgodogöra sig med stora inkomster. Oljenäringen räknar för ca 50 procent av landets BNP så där förklaras en stor del av den ekonomiska tillväxten. Angolas stat äger all mark i landet så inom det området är de privata äganderätterna obefintliga. Växten och institutionerna har i detta fall inget samband, men då institutioner är grundläggande för ett lands ekonomi på sikt (North 2001), så bör nog landet låta privata intressen överta den offentlig ägda marken.

Kan alternativa teorier förklara eventuell växt i dessa fyra länder?

Den neoklassiska teorin har svårt att förklara de flesta afrikanska länders utveckling. Genom att applicera Solow-modellen på Afrika, så skulle den förklara att efter frigöringen från de europeiska kolonialmakterna så låg den afrikanska kontinenten väl under sin steady state-nivå. Varför har de inte upphinnarprocessen medfört att de afrikanska länderna kommit upp på en nivå i närheten av västvärldens? Botswana är ett land som kan förklaras enligt denna teori, då landet har vuxit med hjälp av kapitalackumulation som tillsammans med den tekniska utvecklingen genererat en hög tillväxt. Tvivel har höjts angående denna teoris oförmåga att förklara den afrikanska ekonomins brist på framgång (Acemoglu m.fl. 2001a).

Det som den neoklassiska teorin inte kan ge svar på är hur den tekniska utvecklingen uppstår. Detta då de behandlar teknisk utveckling som en exogen variabel. En viktig frågeställning är vad som behövs först. Är det verkligen teknisk utveckling eller är det vad Acemoglu m.fl. (2001a) och Keefer och Knack (1997) pekar på i sina artiklar att det till att börja med, och för att nationerna överhuvudtaget ska kunna tillgodogöra sig av den teknik och kapitalackumulation som ska komma landet till godo, så måste goda institutioner finnas på plats. Om det inte finns stabila äganderätter så finns det mindre incitament till att riksera sitt kapital på investeringar som kanske inte kommer till egen nytta.

Då jag i denna uppsats inte sett på den teknologiska utvecklingen så kan jag inte ge något svar på detta.

Teorin om endogen tillväxt skulle kunna ha en viss förklaring i att Botswana har utvecklat sig så positivt. Dock så har jag inte undersökt i denna uppsats huruvida utbildningsnivån är i länderna. För att kunna göra en analys av denna teori så skulle man kunna mäta utbildningsnivå i de utvalda länderna när mätningarna startar och dagens utbildningsnivå för att sedan se på om och hur den ekonomiska tillväxten har varierat.

6. Sammanfattning

Undersökningen jag genomfört är att med det institutionella perspektivet (här mätt genom äganderätter) som grund se på effekterna på den ekonomiska utvecklingen i fyra olika afrikanska länder.

Den institutionella teorin kan förklara växten i Botswana då landet efter sin självständighet var mycket fattigt och med bristfällig infrastruktur. Landet har byggt upp stabila äganderätter, vilket visas i the Hertigae Foundation's index och haft en väldigt god tillväxt. Att institutionerna var goda redan före indexet bekräftas av Acemoglu m.fl.(2001a). Genom Namibias försämrade äganderättigheter och dess effekt på landets ekonomiska prestation är det hittills vanskligt att förutse och Sydafrika vars äganderättsindex ligger i ett mellanläge har också en ekonomisk växt motsvarande denna position. Angolas låga index på äganderätter motsvarar inte alls landets ekonomiska prestation men då landets BNP till stor del är beroende av olja så är det här svårt att se på en direkt effekt.

Andra alternativa förklaringar är att Namibias nu sämre index inte fått något direkt utslag på den ekonomiska prestationen, om än att en liten nedgång kan antydast. En förklaring till varför Angolas ekonomiska tillväxt inte har varit sämre då landet har väldigt svaga äganderätter har en förklaring inom landets viktigaste resurs oljan, där man på senare år funnit nya källor. Sydafrikas och Botswanas växt kan förklaras att institutionerna har varit viktiga för ländernas prestation.

Det är tydligt att stabila institutioner är viktiga för ekonomisk växt, men det är svårt att säga till vilken grad. Det är givetvis många faktorer som kan påverka ekonomisk växt, såsom religion, socialt kapital och humankapital och historia.

Vidare så är det också oenighet bland forskare när det gäller vilka mått på institutioner som bör användas, bristfällig data, svårigheter i att etablera kausalitet mm.

Några som har försökt att lösa detta kausalitetsproblem är Acemoglu m.fl.(2001a) genom att använda dödlighetsfrekvensen bland nybyggare som en instrumentvariabel för att lösa kausalitetsproblemet. Det är viktigt att hitta vad det är som orsakar växt, så att på så sätt kunna hjälpa fattiga länder med vad som ska prioriteras och hur resursanvändningen ska optimaliseras för att uppnå en välståndökning. Forskning inom området kan bidra till politiska rekommendationer.

7. Referenser

Acemoglu, Daron, Johnson, Simon och Robinson, James A.(2001a) The Colonial Origins of Comparative Development: An Empirical Investigation. *American Economic Review* 91: 1369-1401.

Acemoglu, D., Johnson, S and Robinson, J.A (2001b) An African success story: Botswana. Ekonomisk rapport

Acemoglu, Daron och Johnson, Simon (2005) Unbundling Institutions. *The Journal of Political Economy*. 113: 949-995.

Auty, Richard M. (1993). Sustaining Development in Mineral Economies: The Resource Curse Thesis. London: Routledge.

Graziella Bertocchia och Fabio Canova (2002) Did colonization matter for growth? An empirical exploration into the historical causes of Africa's underdevelopment. *European Economic Review*. Vol 46: 1851-1871.

Clague, Christopher, Keefer, Philip, Knack, Stephen och Olson, Mancur (2003) Property and Contract Rights in Autocracies and Democracies. *Democracy, Governance and Growth av Stephen Knack*. Sid 137-180.

Clarence-Smith, W. G.(1976) Slavery in Coastal Southern Angola, 1875-1913. *Journal of Southern African Studies*, Vol. 2, No. 2;214-223

Collier, Paul och Gunnig, Jan Willem (1999) Why Has Africa Grown Slowly? *The Journal of Economic Perspectives*, Vol. 13, Nr. 3;3-22.

David Dollar, David och Kraay, Aart(2002) Institutions, Trade and Growth. *The World Bank*.

Engerman, Stanley L. och Sokoloff, Kenneth L. (2008) Institutional and Non-Institutional Explanations of Economic Differences i *Handbook of New Institutional Economics*. Claude Ménard och Mary M. Shirley. Springer.

Fregert, Klas och Jonung, Lars (2005) Makroekonomi. Teori, politik och institutioner. Andra upplagan.

Keefer, Philip och Knack, Stephen (1997) Why Don't Poor Countries Catch Up? A cross-national test of an institutional explanation. *Economic Inquiry*. July 1997; Vol XXXV:590-602.

Libecap, Gary D. (1999) Contracting for Property Rights. *Karl Eller Center and Department of Economics, University of Arizona*.

Libecap, Gary D. (2003). "Property Rights". *Oxford Encyclopedia of Economic History*

North, Douglass C. (1991) Institutions. *Journal of Economic Perspectives*. Vol. 1, Nr.3

OECD (2006) (Organisation for Economic Co-operation and Development) African Economic Outlook 2006 (Angola) 107-118

OECD (2006) (Organisation for Economic Co-operation and Development) African Economic Outlook 2006 (Botswana) 139-147

OECD (2002) (Organisation for Economic Co-operation and Development) African Economic Outlook 2002 (Namibia) 231-239

OECD (2007) (Organisation for Economic Co-operation and Development) African Economic Outlook 2007 (South Africa) 487-500

The Heritage Foundation (2010). Index of Economic Freedom: Angola. The Heritage Foundation and The Wall Street Journal. [citerad 25. Maj] tillgänglig på:

<http://www.heritage.org/Index/Country/Angola>

The Heritage Foundation (2010). Index of Economic Freedom: Botswana. The Heritage Foundation and The Wall Street Journal. [citerad 25. Maj] tillgänglig på:

<http://www.heritage.org/Index/Country/Botswana>

The Heritage Foundation (2010) Index of Economic Freedom: Namibia. The Heritage Foundation and The Wall Street Journal. [citerad 25. Maj] tillgänglig på:

<http://www.heritage.org/Index/Country/Namibia>

The Heritage Foundation (2010). Index of Economic Freedom: Botswana. The Heritage Foundation and The Wall Street Journal. [citerad 25. Maj] tillgänglig på:

<http://www.heritage.org/Index/Country/SouthAfrica>

US Department of State. Angola. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/6619.htm>

US Department of State. Botswana. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/1830.htm>

US Department of State. Namibia. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5472.htm>

US Department of State. Sydafrika. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2898.htm>

Världsbanken Angola- World Bank –ICT At-a-glance Angola. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

devdata.**worldbank.org/ict/ago_ict.pdf**

Världsbanken Botswana- World Bank –ICT At-a-glance Botswana. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

devdata.**worldbank.org/ict/bwa_ict.pdf**

Världsbanken Namibia- World Bank –ICT At-a-glance Namibia. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

devdata.**worldbank.org/ict/nam_ict.pdf**

Världsbanken Sydafrika- World Bank –ICT At-a-glance South Africa. [citerad 23. Maj] tillgänglig på:

devdata.**worldbank.org/ict/zaf_ict.pdf**